

gezondheid

De huid is bij dit rammetje niet goed aangelegd. Hij komt uit een worp van drie, de andere twee lammeren zijn normaal.

Zonder wol geboren

Dit voorjaar werd in Hollum op Ameland een kaal lam geboren. Het rammetje had vrijwel geen wol. Volledig wolloos is zeldzaam, maar ook gedeeltelijk kale lammeren komen niet vaak voor. De vooruitzichten van zo'n lam zijn slecht. Doorfokken met de ouderdieren is niet verstandig.

TEKST: DR. MAARTEN PIETERSE (DIERENARTS FACULTEIT DIERGENEESKUNDE), ILLUSTRATIE: ELS VAN DEN BERG

Af en toe komt tot onze schrik een gebrekkig lam ter wereld, zoals het vrijwel wolloze lam op Ameland. Compleet kaal komt minder vaak voor dan gedeeltelijke kaal. Bij de dieren heeft geen goede ontwikkeling van huid, hoorn en/of slijmvliezen plaatsgevonden. De afwijking zie je soms ook bij andere diersoorten, zoals geiten, varkens, runderen, paarden en katten. Aangeboren kaalheid komt weinig voor en kun je als rariteit beschouwen. Eens in de paar jaar wordt er melding van gemaakt. Meestal zie je dat een gedeeltelijk kaal lam kale plekken rondom de mond en aan de ledematen heeft. De huid aan de ledematen en de kop, of het slijmvlies in de mond is tijdens de ontwikkeling van de foetus niet goed aangelegd en kan zodoende ook niet goed functioneren. Opvallend is hierbij de soms knalrood gekleurde kale 'huid' bij de gedeeltelijk kale lammeren. Kans op overleven hebben deze gedeeltelijk kale lammeren eigenlijk niet. Totaal naakt geboren lammeren zijn nog zeldzamer. Deze dieren hebben vaak toch enkele haren, bijvoorbeeld de oogleden en snorharen. De kans op overleven van een volledig wolloos lam hangt natuurlijk af van de graad van de onvolledige huidaanleg. De lammeren zijn bevattelijk voor ziektes die hen dan noodlottig worden. De mooie Latijnse naam voor deze aandoening is Epitheliogenesis imperfecta (onvolledige huidvorming). De aandoening is recessief erfelijk. Dit houdt in dat de vader en de moeder alle-

bei aanleg ervoor hebben wanneer de stoornis bij een nakomeling zichtbaar wordt. De genetische eigenschap voor kaalheid komt dus in beide lijnen voor, waardoor fokkerij risicovol is met dieren van zowel moederszijde als vaderszijde. Van een twee- of drieling zie je meestal dat slechts één lam de symptomen van gedeeltelijke of totale kaalheid vertoont. De broers en zussen die gewoon in de wol zitten, kunnen wel drager van de erfelijke kaalheid zijn en die doorgeven aan de volgende generatie. Aangeboren kaalheid is niet rasgebonden. Het verschijnsel is al bij verschillende schapenrassen waargenomen. Verwarring met schurft is niet mogelijk. De lammeren die net geboren zijn, kunnen nog geen schurft hebben en schurft jeukt meestal. De toekomst voor een (gedeeltelijk) kaal geboren lam is niet goed. De huid met haren is er niet voor niets. Deze dient ter bescherming tegen warmte, kou, vocht én tegen agressieve bacteriën. Die krijgen nu een makkelijke kans het jonge dier ziek te maken. Als het mondslijmvlies niet goed is aangelegd, is de overlevingskans tot nul gereduceerd. En je kunt je afvragen of de rest van het lichaam wel goed is aangelegd. Met veel moeite kan de schapenhouder proberen een totaal kaal lam risicovrij op te fokken. Het is raadzaam niet meer verder te fokken met zowel de vader als de moeder als ze een incompleet geboren lam hebben voortgebracht. <<